

Πανελλαδική Έρευνα για την Κλιματική Αλλαγή

Συντάχθηκε για την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης

Σεπτέμβριος 2023

METRON ANALYSIS

Η ταυτότητα της έρευνας

Εταιρεία: Metron Analysis (Α.Μ. ΕΣΡ 4 - Αρ. Γ.Ε.ΜΗ 002305501000)

Ανάθεση: Συνδρομητική έρευνα

Τύπος Έρευνας: Πανελλαδική έρευνα κοινής γνώμης - Συνδυασμός Computer Assisted Telephone & Web Interviews

**Μέθοδος
Δειγματοληψίας:**

Τηλεφωνική έρευνα: Απλή τυχαία δειγματοληψία σε αρχείο σταθερών και κινητών τηλεφωνικών αριθμών που έχουν παραχθεί με τυχαίο τρόπο (RDD-Random Digit Dialing) με την εξής αναλογία: 69% σταθερά και 31% κινητά τηλέφωνα.
Online έρευνα: Τυχαία επιλογή με βάση ποσοστώσεις από online panel

Χρόνος Διεξαγωγής: 29/08-04/09/2023

Μέγεθος Δείγματος: 1.005 άτομα ηλικίας 17 ετών και άνω, 601 τηλεφωνικά (416 σε σταθερά και 185 σε κινητά τηλέφωνα) και 404 online. Μέγιστο δειγματοληπτικό σφάλμα $\pm 3,1\%$

Σταθμίσεις: Το δείγμα σταθμίσθηκε εκ των υστέρων ως προς το φύλο και την ηλικία, και την ψήφο στις Βουλευτικές 2023.

**Προσωπικό
field/Ελεγκοί:** Για την τηλεφωνική έρευνα εργάστηκαν 3 επόπτες και 26 συνεντευκτές. Το 23% των τηλεφωνικών συνεντεύξεων ελέγχθηκαν με τη μέθοδο της συνακρόασης. Το 100% των συνεντεύξεων ελέγχθηκαν ηλεκτρονικά.

Παρατηρήσεις: Στους πίνακες που ακολουθούν, όπου οι βάσεις είναι μικρότερες των 60 ερωτηθέντων, τα στοιχεία είναι τελείως ενδεικτικά.

Επισήμανση: Λόγω στρογγυλοποίησης ενδέχεται κάποιες κατανομές να μην αθροίζουν στο 100%

Η **κλιματική αλλαγή** αναδεικνύεται σήμερα σε ένα από τα μείζονα ζητήματα που απασχολούν και προβληματίζουν πολίτες και κυβερνήσεις. Αποτελεί εξάλλου μία βασική «ψηφίδα» στο μωσαϊκό της «**διηνεκούς κρίσης**» (permacrisis), των διαδοχικών δηλαδή κρίσεων που αντιμετωπίζουμε σε διεθνές και εθνικό επίπεδο.

Στην παρούσα έρευνα επιχειρείται να αποτυπωθούν στάσεις και αντιλήψεις των Ελλήνων πολιτών που φωτίζουν το πώς διαμορφώνεται ή μετασχηματίζεται σήμερα η **σχέση μας με το φυσικό περιβάλλον** αλλά και τις **απειλές και προκλήσεις** που βρίσκονται σε συνάρτηση με την κλιματική αλλαγή.

Η έρευνα διεξήχθη το διάστημα 29 Αυγούστου έως 4 Σεπτεμβρίου 2023, μετά δηλαδή από ένα καλοκαίρι όπου σημειώθηκαν μεγάλης έκτασης πυρκαγιές στην Ελλάδα, αλλά πριν την εκδήλωση της κακοκαιρίας «Daniel», η οποία έπληξε με σφοδρότητα σημαντικές περιοχές της χώρας.

Το γενικό κλίμα

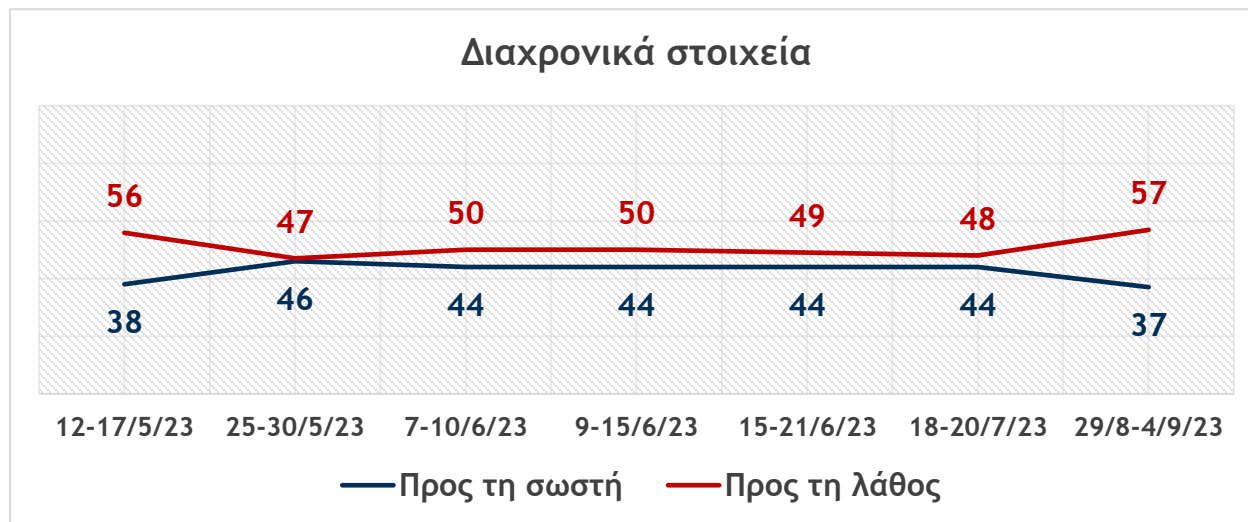
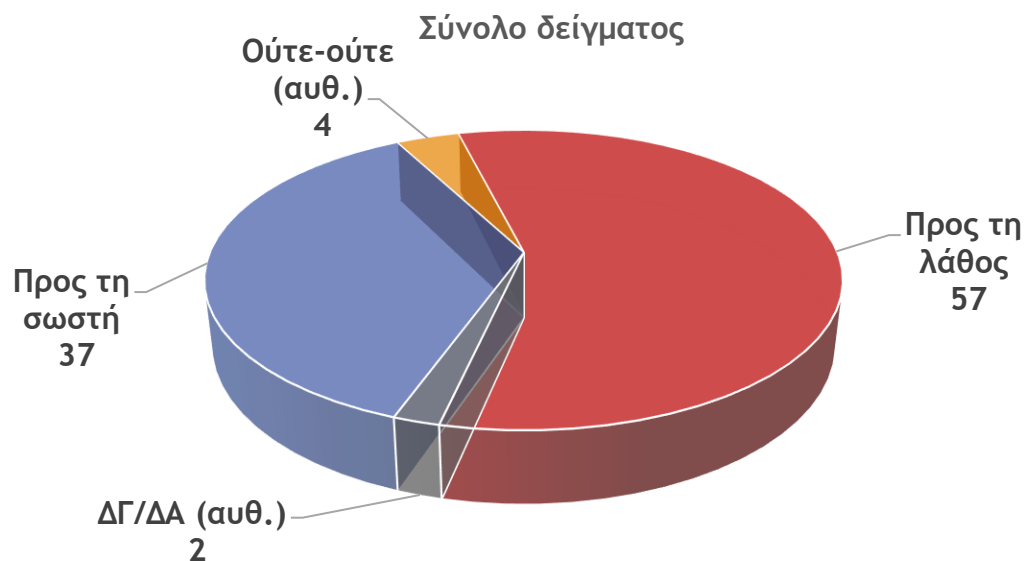
Στις εκτεταμένες φυσικές καταστροφές που προκάλεσαν οι πυρκαγιές της θερινής περιόδου θα μπορούσε τουλάχιστον εν μέρει να αποδοθεί η **σημαντική επιδείνωση του γενικού κλίματος αισιοδοξίας/απαισιοδοξίας** που επικρατεί στη χώρα.

Έτσι, το **37%** των ερωτώμενων θεωρεί ότι η χώρα μας αυτή την περίοδο κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, ενώ το **57%** θεωρεί ότι κινείται σε λάθος κατεύθυνση. Μάλιστα, η διαχρονική εξέλιξη αυτού του δείκτη υποδηλώνει ότι μετά από ένα διάστημα σχετικής αισιοδοξίας που ακολούθησε τις εκλογές του Μαΐου-Ιουνίου, το ισοζύγιο αισιοδοξίας/απαισιοδοξίας κατέστη και πάλι ιδιαιτέρως αρνητικό φτάνοντας το **-20%**.

Είναι δε χαρακτηριστικό ότι το **αίσθημα απαισιοδοξίας** **συμμερίζονται εντονότερα οι νεότερες γενιές**, καθώς το 57% όσων δηλώνουν ότι η χώρα κινείται σε λάθος κατεύθυνση γίνεται **71%** στην Generation Z (17-26 ετών) και **67%** στους Millennials (27-42 ετών).

Στο 37% κινείται το γενικό κλίμα αισιοδοξίας στη χώρα. Το ισοζύγιο κατεύθυνσης (προς τη σωστή-προς τη λάθος) είναι αρνητικό και αγγίζει το -20%

% 'Κατά τη γνώμη σας η χώρα μας αυτή την περίοδο κινείται προς τη σωστή ή προς τη λάθος κατεύθυνση;'

Η πορεία της χώρας ανά φύλο και γενιές

%

	Φύλο			Γενιές				
	Σύνολο	Άνδρας	Γυναίκα	Generation Z (17-26 ετών)	Millennials (27-42 ετών)	Generation X (43-58 ετών)	Boomers (59-77 ετών)	Silent (78+ ετών)**
Προς τη σωστή	37	41	32	25	29	39	45	50
Ούτε προς τη σωστή, ούτε προς τη λάθος (αυθ.)	4	5	3	2	3	4	4	13
Προς τη λάθος	57	52	63	71	67	54	50	33
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	2	2	2	2	1	3	2	4

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Η πορεία της χώρας ανά περιοχή κατοικίας

%

	Περιοχή						
	Σύνολο	Αττική	Μακεδονία/Θράκη	Ήπειρος/Ιόνιο**	Θεσσαλία/Στερεά	Πελοπόννησος/ Δυτική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Προς τη σωστή	37	35	35	40	31	46	40
Ούτε προς τη σωστή, ούτε προς τη λάθος (αυθ.)	4	4	3	6	4	2	3
Προς τη λάθος	57	58	61	51	62	50	56
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	2	3	1	2	3	2	1

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Η πορεία της χώρας ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και θέση στην απασχόληση

%

	Εκπαιδευτικό επίπεδο						Θέση στην απασχόληση					
	Σύνολο	Βασική	Μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. Επαγγελ- ματίες	Γεωργοί**	Μισθωτοί Δ.Τ.	Μισθωτοί Ι.Τ.	Άνεργοι	Φοιτητές**	Συνταξιού- χοι	Νοικοκυρές
Προς τη σωστή	37	40	36	36	41	63	38	31	20	25	42	47
Ούτε προς τη σωστή, ούτε προς τη λάθος (αυθ.)	4	5	3	4	6	2	4	2	3	2	6	3
Προς τη λάθος	57	55	59	57	50	35	56	64	77	73	48	50
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	2	*	2	3	3	*	2	3	1	*	3	*

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Η πορεία της χώρας ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

%

Πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Αριστεροί	Κεντροαριστεροί	Κεντρώοι	Κεντροδεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα (αυθ.)
Προς τη σωστή	37	12	21	42	72	48	16
Ούτε προς τη σωστή, ούτε προς τη λάθος (αυθ.)	4	3	2	8	3	4	1
Προς τη λάθος	57	85	76	48	23	46	80
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	2	1	2	2	2	2	3

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Σημαντικότερα προβλήματα

Σε αυτό το κλίμα, ποια θεωρείται ότι είναι τα **σημαντικότερα προβλήματα** που αντιμετωπίζει η χώρα;

Στις αυθόρμητες απαντήσεις, την πρώτη θέση καταλαμβάνει η **Ακρίβεια** (30%) και ακολουθεί η **Οικονομία** (21%), ζητήματα που «παραδοσιακά» απασχολούν την κοινή γνώμη, στην τρίτη θέση όμως **βρίσκεται η Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος** (9%).

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο αντίστοιχο ερώτημα, που είχε τεθεί σε έρευνά μας για την κλιματική αλλαγή η οποία διεξήχθη τον Απρίλιο του 2022 (Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας / Διανέοσις), η Ακρίβεια και η Οικονομία βρίσκονταν και πάλι στις πρώτες θέσεις (με 26% και 24% αντίστοιχα), ωστόσο η Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος **βρισκόταν πολύ χαμηλότερα στις αναφορές (με 3%)**, κάτω από τη Φτώχεια/Ανισότητες, την Ανεργία, τη Διαφθορά.

Σημαντικότερα προβλήματα

Όταν τώρα το ίδιο ερώτημα τίθεται αναφορικά με τα **σημαντικότερα προβλήματα που θεωρείται ότι αντιμετωπίζει ο πλανήτης**, προκύπτει μια αξιοσημείωτη διαφορά αλλά και μια κρίσιμη ομοιότητα.

Στην προαναφερθείσα έρευνα του 2022 σημαντικότερα θέματα σε πλανητικό επίπεδο αξιολογούνταν κατά σειρά η Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος (17%), οι Περιφερειακές συγκρούσεις/Πόλεμος (14%) λόγω και της έντονης επικαιρότητας τότε του Ουκρανικού, η Κλιματική αλλαγή (13%), αλλά και η Ακρίβεια (11%), καθώς είχαν αρχίσει να γίνονται αισθητές οι πληθωριστικές πιέσεις.

Στην παρούσα έρευνα, ωστόσο, εκτοξεύεται στην πρώτη θέση των αναφορών η **Κλιματική αλλαγή με 29%** ως το μείζον ζήτημα που απασχολεί τον πλανήτη σήμερα και ακολουθεί, με αυξημένο ποσοστό, η **Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος (21%)**, ενώ όλες οι λοιπές αναφορές κινούνται σε μονοψήφιο νούμερο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Κλιματική αλλαγή αναφέρεται ως το πρώτο και με διαφορά ζήτημα σε πλανητικό επίπεδο από ερωτώμενους σε όλο το φάσμα πολιτικής αυτοτοποθέτησης (Αριστεροί έως Κεντροδεξιοί) πλην μόνο όσων αυτοπροσδιορίζονται ως Δεξιοί.

Σημαντικότερα προβλήματα

Προκύπτει λοιπόν μια **διπλή παρατήρηση**:

- ❑ Η **κλιματική αλλαγή**, ενδεχομένως και λόγω της θερινής συγκυρίας των εκτεταμένων φυσικών καταστροφών (πυρκαγιές) που εν πολλοίς αποδόθηκαν και στην κλιματική κρίση, φαίνεται να καθίσταται **μακράν το νο 1 αντιλαμβανόμενο πρόβλημα του πλανήτη**, και αν συνυπολογίσουμε τις επίσης αυξημένες αναφορές στην Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, πιθανόν υπάρχει μια **ένδειξη αυξημένης ευαισθησίας σε ζητήματα περιβάλλοντος**.
- ❑ Ταυτόχρονα όμως, η παρούσα έρευνα επιβεβαιώνει μια παρατήρηση που αφορούσε και την αντίστοιχη έρευνα του 2022: ενώ οι πολίτες θεωρούν τα ζητήματα περιβάλλοντος μείζονα σε πλανητικό επίπεδο, ωστόσο **την ίδια στιγμή**, και παρά τη συγκυρία των καταστροφικών πυρκαγιών του καλοκαιριού, **σε εθνικό επίπεδο δεν τους αποδίδουν την ίδια σημασία** (η Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος βρίσκεται όπως είδαμε στην τρίτη θέση με 9% έναντι 3% στην έρευνα του 2022, ενώ η Κλιματική αλλαγή και στις δύο έρευνες καταγράφει μόλις 1%).

Σημαντικότερα προβλήματα

Αποτυπώνεται έτσι ένα νοητικό χάσμα που προς το παρόν δεν γεφυρώνεται. Το παγκόσμιο δεν μεταφράζεται σε τοπικό.

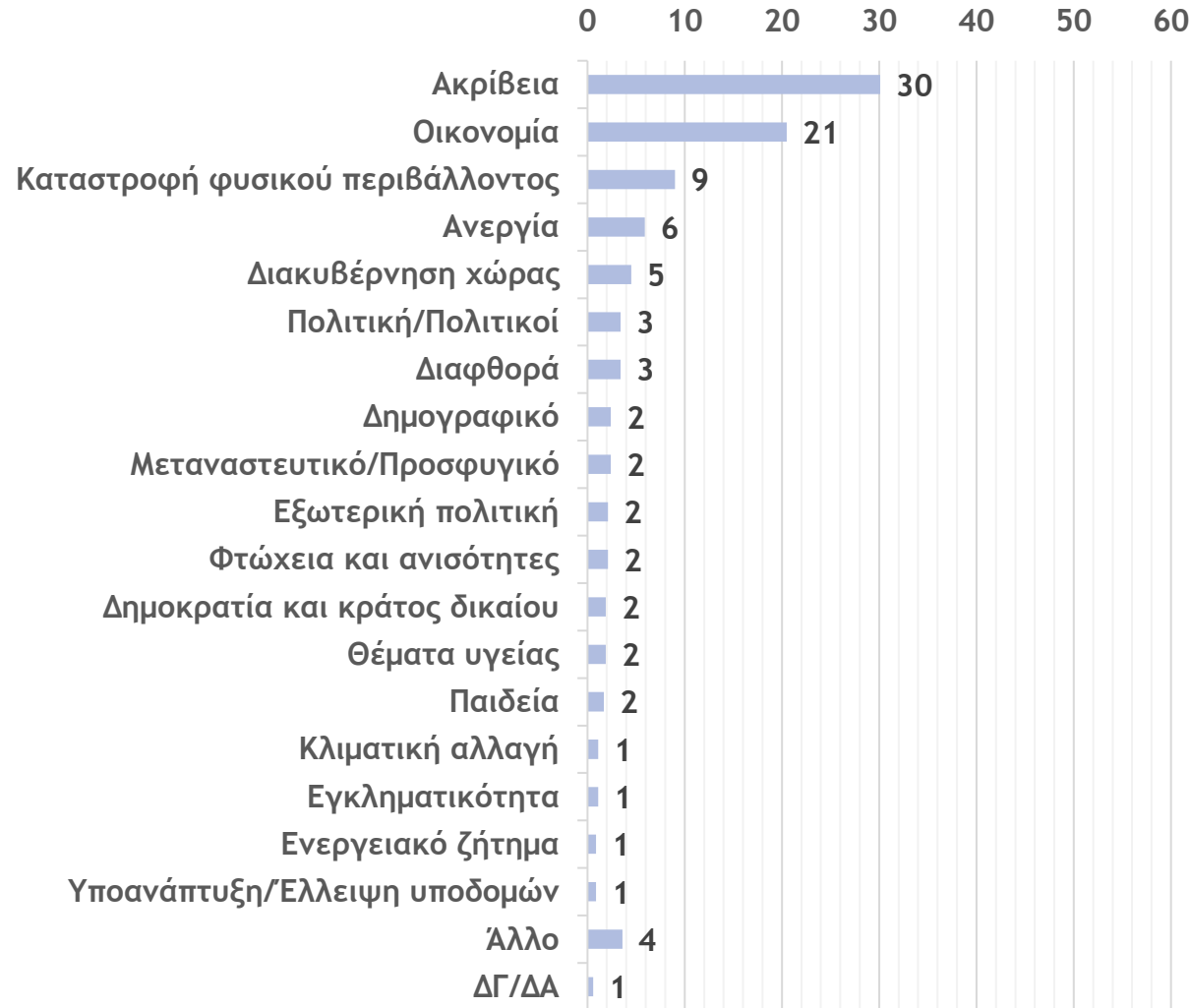
Η ενδεχομένως αύξουσα ευαισθητοποίηση του κοινού για θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής κρίσης σε πλανητικό επίπεδο δεν συμβαδίζει με μια ανάλογης έντασης ευαισθησία στο εθνικό επίπεδο. Οι διαφορετικές προτεραιότητες σε εθνικό επίπεδο προκύπτουν ακριβώς επειδή οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται το πρόβλημα ως παγκόσμιο και όχι ως τοπικό.

Σε αυτή την ασυμμετρία συμβάλλει και η εμφανής απουσία ισχυρών ρυθμιστικών κανόνων και παρεμβάσεων παγκόσμιας εμβέλειας, αλλά ταυτόχρονα και η αναποτελεσματικότητα των εθνικών πολιτικών ιδίως όταν τα φαινόμενα που συνδέονται με την κλιματική κρίση είναι πιο βίαια.

Η ακρίβεια και η οικονομία βρίσκονται στην πρώτη θέση των αυθόρμητων αναφορών σημαντικότερου προβλήματος στη χώρα μας

%

‘Ποιο πιστεύετε ότι είναι το πιο σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα μας σήμερα;’ (αυθόρμητα)

	6-24/4/22	29/8-4/9/23
Ακρίβεια	26	30
Οικονομία	24	21
Καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος	3	9
Ανεργία	7	6
Διακυβέρνηση χώρας	*	5
Πολιτικοί/ Πολιτική	2	3
Διαφθορά	5	3
Δημογραφικό	1	2
Μεταναστευτικό/Προσφυγικό	*	2
Εξωτερική πολιτική	1	2
Φτώχεια και ανισότητες	9	2
Δημοκρατία και κράτος δικαίου	3	2
Κορωνοϊός / Πανδημίες/ Θέματα υγείας	4	2
Παιδεία	1	2
Κλιματική αλλαγή	1	1
Εγκληματικότητα	*	1
Ενεργειακό ζήτημα	4	1
Υποανάπτυξη/Έλλειψη υποδομών	*	1
Περιφερειακές συγκρούσεις / Πόλεμος	2	*

Σημαντικότερο πρόβλημα χώρας ανά φύλο και γενιές

%	Φύλο			Γενιές				
	Σύνολο	Άνδρας	Γυναίκα	Generation Z (17-26 ετών)	Millennials (27-42 ετών)	Generation X (43-58 ετών)	Boomers (59-77 ετών)	Silent (78+ ετών)**
Ακρίβεια	30	29	31	33	39	30	21	22
Οικονομία	21	18	23	21	14	22	27	12
Καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος	9	9	9	14	5	7	12	15
Ανεργία	6	6	6	9	5	7	4	6
Διακυβέρνηση χώρας	5	4	5	4	5	5	4	4
Πολιτική/Πολιτικοί	3	4	3	3	5	2	5	4
Διαφθορά	3	4	3	2	5	3	3	*
Δημογραφικό	2	4	*	1	4	2	2	2
Μεταναστευτικό/ Προσφυγικό	2	3	2	*	1	4	3	4
Εξωτερική πολιτική	2	2	2	1	1	1	4	8
Φτώχεια και ανισότητες	2	1	3	3	2	3	1	5
Δημοκρατία και κράτος δικαίου	2	2	2	*	3	2	3	*
Θέματα υγείας	2	2	2	3	2	1	1	4
Παιδεία	2	2	2	3	4	1	*	*
Κλιματική αλλαγή	1	1	2	*	2	2	*	*
Εγκληματικότητα	1	1	2	*	*	2	1	6
Ενεργειακό ζήτημα	1	2	*	*	2	1	1	*
Υποανάπτυξη/Ελλειψη υποδομών	1	1	1	3	*	1	1	2
Άλλο	4	4	3	1	1	5	5	6
Κανένα	*	*	*	1	*	*	*	*
ΔΓ/ΔΑ	1	*	1	*	1	1	1	*

* Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Σημαντικότερο πρόβλημα χώρας ανά περιοχή κατοικίας

%

Περιοχή

	Σύνολο	Αττική	Μακεδονία/Θράκη	Ήπειρος/Ιόνιο**	Θεσσαλία/Στερεά	Πελοπόννησος/ Δυτική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Ακρίβεια	30	31	28	28	33	37	24
Οικονομία	21	19	23	25	25	19	16
Καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος	9	10	10	*	9	5	10
Ανεργία	6	5	8	4	7	8	4
Διακυβέρνηση χώρας	5	5	3	4	2	3	13
Πολιτική/Πολιτικοί	3	3	6	3	6	2	1
Διαφθορά	3	3	5	4	1	5	1
Δημογραφικό	2	3	1	6	3	5	*
Μεταναστευτικό/ Προσφυγικό	2	3	3	2	1	3	2
Εξωτερική πολιτική	2	3	2	6	*	1	2
Φτώχεια και ανισότητες	2	3	1	2	1	3	3
Δημοκρατία και κράτος δικαίου	2	2	1	4	4	*	2
Θέματα υγείας	2	1	2	5	1	3	4
Παιδεία	2	2	1	*	1	*	4
Κλιματική αλλαγή	1	1	2	*	*	*	1
Εγκληματικότητα	1	1	1	*	1	1	2
Ενεργειακό ζήτημα	1	1	1	*	3	*	1
Υποανάπτυξη/Ελλειψη υποδομών	1	*	1	4	1	2	*
Άλλο	4	4	1	4	2	6	10
Κανένα	*	1	*	*	*	*	*
ΔΓ/ΔΑ	1	1	*	2	*	*	*

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Σημαντικότερο πρόβλημα χώρας ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και θέση στην απασχόληση

%	Εκπαιδευτικό επίπεδο					Θέση στην απασχόληση						
	Σύνολο	Βασική	Μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. Επαγγελ- ματίες	Γεωργοί**	Μισθωτοί Δ.Τ.	Μισθωτοί Ι.Τ.	Άνεργοι	Φοιτητές**	Συνταξιού- χοι	Νοικοκυρές
Ακρίβεια	30	31	32	29	22	23	34	39	37	24	23	30
Οικονομία	21	19	20	21	17	34	21	20	15	22	23	18
Καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος	9	9	8	9	12	12	5	7	4	11	13	10
Ανεργία	6	13	6	4	5	16	5	3	15	7	3	11
Διακυβέρνηση χώρας	5	4	4	5	4	*	8	5	7	4	3	2
Πολιτική/Πολιτικοί	3	3	4	3	5	*	4	1	5	4	5	4
Διαφθορά	3	*	4	4	6	2	2	3	4	5	4	1
Δημογραφικό	2	*	3	3	3	4	6	2	1	2	1	*
Μεταναστευτικό/ Προσφυγικό	2	5	3	2	1	5	1	3	1	*	3	8
Εξωτερική πολιτική	2	1	2	3	3	*	1	1	1	*	5	2
Φτώχεια και ανισότητες	2	4	1	2	1	*	2	3	2	3	2	2
Δημοκρατία και κράτος δικαίου	2	1	3	1	3	*	2	3	*	*	3	*
Θέματα υγείας	2	2	2	2	1	4	3	1	2	8	2	2
Παιδεία	2	2	1	2	2	*	2	2	4	5	*	*
Κλιματική αλλαγή	1	*	1	1	3	*	2	1	*	*	*	*
Εγκληματικότητα	1	3	1	1	1	*	1	1	*	*	2	4
Ενεργειακό ζήτημα	1	*	1	1	2	*	*	2	*	*	1	*
Υποανάπτυξη/Έλλειψη υποδομών	1	1	1	1	2	*	*	*	*	5	2	*
Άλλο	4	3	3	4	6	*	3	3	1	2	5	5
Κανένα	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	2
ΔΓ/ΔΑ	1	*	1	1	2	*	1	*	1	*	*	1

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Σημαντικότερο πρόβλημα χώρας ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

%

Πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Αριστεροί	Κεντροαριστεροί	Κεντρώοι	Κεντροδεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα (αυθ.)
Ακρίβεια	30	34	29	28	31	33	30
Οικονομία	21	24	19	26	20	18	15
Καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος	9	3	11	7	16	12	5
Ανεργία	6	7	3	5	5	7	9
Διακυβέρνηση χώρας	5	5	5	4	3	2	8
Πολιτική/Πολιτικοί	3	2	3	5	2	1	10
Διαφθορά	3	3	4	4	1	3	7
Δημογραφικό	2	1	2	3	2	6	1
Μεταναστευτικό/ Προσφυγικό	2	*	*	3	3	6	3
Εξωτερική πολιτική	2	1	2	2	4	3	*
Φτώχεια και ανισότητες	2	3	4	1	2	1	2
Δημοκρατία και κράτος δικαίου	2	4	3	1	1	2	1
Θέματα υγείας	2	5	5	1	*	*	2
Παιδεία	2	2	2	2	2	1	2
Κλιματική αλλαγή	1	*	1	1	1	1	2
Εγκληματικότητα	1	*	1	2	2	1	1
Ενεργειακό ζήτημα	1	1	2	*	1	1	1
Υποανάπτυξη/Ελλειψη υποδομών	1	1	*	2	1	1	*
Άλλο	4	6	4	3	4	2	2
Κανένα	*	*	*	*	*	1	1
ΔΓ/ΔΑ	1	1	1	1	1	*	1

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Η κλιματική αλλαγή και η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος βρίσκεται στην πρώτη θέση των αυθόρμητων αναφορών σημαντικότερου προβλήματος στον πλανήτη με διαφορά από τα υπόλοιπα προβλήματα

%

‘Ποιο πιστεύετε ότι είναι το πιο σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο πλανήτης σήμερα;’ (αυθόρμητα)

	6-24/4/22	29/8-4/9/23
Κλιματική αλλαγή	13	29
Καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος	17	21
Ακρίβεια	11	7
Φτώχεια και ανισότητες	9	7
Ακραία καιρικά φαινόμενα	2	5
Οικονομία	8	5
Ενεργειακό ζήτημα	4	3
Περιφερειακές συγκρούσεις / Πόλεμος	14	3
Διαφθορά	3	2
Ανεργία	4	2
Δημοκρατία και κράτος δικαίου	1	2
Θέματα υγείας/Πανδημίες	5	2
Αύξηση παγκόσμιου πληθυσμού	1	1
Παγκοσμιοποίηση	*	1
Μεταναστευτικό/Προσφυγικό	*	1
Διεθνής τρομοκρατία	1	*

Σημαντικότερο πρόβλημα πλανήτη ανά φύλο και γενιές

% 	Φύλο			Γενιές				
	Σύνολο	Άνδρας	Γυναίκα	Generation Z (17-26 ετών)	Millennials (27-42 ετών)	Generation X (43-58 ετών)	Boomers (59-77 ετών)	Silent (78+ ετών)**
Κλιματική αλλαγή	29	26	33	20	19	29	43	39
Καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος	21	18	26	24	21	24	18	22
Ακρίβεια	7	7	7	8	14	5	3	2
Φτώχεια και ανισότητες	7	8	6	11	9	6	5	2
Ακραία καιρικά φαινόμενα	5	5	5	6	6	5	3	8
Οικονομία	5	5	5	5	5	5	5	2
Ενεργειακό ζήτημα	3	3	3	3	6	3	2	*
Περιφερειακές συγκρούσεις / Πόλεμος	3	4	1	4	1	2	4	2
Διαφθορά	2	3	2	2	4	2	1	2
Ανεργία	2	3	1	5	4	1	*	*
Δημοκρατία και κράτος δικαίου	2	2	1	1	3	2	1	*
Θέματα υγείας/Πανδημίες	2	2	1	6	2	2	*	4
Αύξηση παγκόσμιου πληθυσμού	1	2	1	*	*	3	2	*
Παγκοσμιοποίηση	1	1	1	*	*	*	4	*
Μεταναστευτικό/ Προσφυγικό	1	1	*	*	*	2	1	*
Άλλο	6	7	6	3	5	8	6	8
Κανένα	1	1	*	2	*	*	*	*
ΔΓ/ΔΑ	2	2	2	1	2	1	2	9

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Σημαντικότερο πρόβλημα πλανήτη ανά περιοχή κατοικίας

%	Περιοχή						
	Σύνολο	Αττική	Μακεδονία/Θράκη	Ήπειρος/Ιόνιο**	Θεσσαλία/Στερεά	Πελοπόννησος/ Δυτική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Κλιματική αλλαγή	29	27	33	32	26	31	26
Καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος	21	23	20	16	21	17	26
Ακρίβεια	7	8	6	2	11	5	7
Φτώχεια και ανισότητες	7	7	6	13	8	7	7
Ακραία καιρικά φαινόμενα	5	4	4	4	7	8	8
Οικονομία	5	4	6	*	6	6	4
Ενεργειακό ζήτημα	3	3	5	7	1	2	2
Περιφερειακές συγκρούσεις / Πόλεμος	3	3	2	*	6	*	1
Διαφθορά	2	2	3	4	3	4	2
Ανεργία	2	3	3	*	1	2	*
Δημοκρατία και κράτος δικαίου	2	2	1	2	2	4	*
Θέματα υγείας/Πανδημίες	2	2	2	6	2	1	*
Αύξηση παγκόσμιου πληθυσμού	1	2	1	4	*	1	1
Παγκοσμιοποίηση	1	2	1	3	1	*	*
Μεταναστευτικό/ Προσφυγικό	1	1	2	2	2	1	*
Άλλο	6	6	5	5	*	7	13
Κανένα	1	1	*	*	1	*	*
ΔΓ/ΔΑ	2	2	1	2	3	5	4

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Σημαντικότερο πρόβλημα πλανήτη ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και θέση στην απασχόληση

% 	Εκπαιδευτικό επίπεδο						Θέση στην απασχόληση					
	Σύνολο	Βασική	Μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. Επαγγελ ματίες	Γεωργοί**	Μισθωτοί Δ.Τ.	Μισθωτοί Ι.Τ.	Άνεργοι	Φοιτητές**	Συνταξιού χοι	Νοικοκυρές
Κλιματική αλλαγή	29	33	29	29	29	32	32	24	18	31	41	30
Καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος	21	20	19	24	22	21	23	21	19	21	21	24
Ακρίβεια	7	5	8	7	9	13	8	9	10	5	3	3
Φτώχεια και ανισότητες	7	4	5	9	6	11	5	9	8	11	3	6
Ακραία καιρικά φαινόμενα	5	6	6	5	4	3	7	5	6	3	5	4
Οικονομία	5	5	5	5	6	12	3	5	5	6	3	4
Ενεργειακό ζήτημα	3	*	4	4	2	*	3	5	7	2	2	3
Περιφερειακές συγκρούσεις / Πόλεμος	3	*	2	3	2	*	2	2	3	5	4	2
Διαφθορά	2	*	5	1	4	*	*	4	1	*	2	1
Ανεργία	2	6	2	2	*	4	3	2	7	1	*	1
Δημοκρατία και κράτος δικαίου	2	*	3	1	1	*	4	2	3	4	*	1
Θέματα υγείας/Πανδημίες	2	3	2	2	3	*	2	1	2	5	1	1
Αύξηση παγκόσμιου πληθυσμού	1	2	1	2	2	*	1	1	3	*	2	*
Παγκοσμιοποίηση	1	1	*	1	1	*	*	*	2	*	3	2
Μεταναστευτικό/ Προσφυγικό	1	4	1	*	*	*	2	1	1	*	1	2
Άλλο	6	5	7	6	8	4	3	5	6	6	7	11
Κανένα	1	*	1	*	1	*	1	*	*	*	*	*
ΔΓ/ΔΑ	2	6	2	1	2	*	1	3	1	*	2	5

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Σημαντικότερο πρόβλημα πλανήτη ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

%

Πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Αριστεροί	Κεντροαριστεροί	Κεντρώοι	Κεντροδεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα (αυθ.)
Κλιματική αλλαγή	29	33	35	33	39	16	11
Καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος	21	25	25	22	17	19	21
Ακρίβεια	7	5	4	9	5	13	9
Φτώχεια και ανισότητες	7	9	8	5	5	5	13
Ακραία καιρικά φαινόμενα	5	7	3	6	5	7	4
Οικονομία	5	4	3	4	6	7	6
Ενεργειακό ζήτημα	3	3	4	3	4	4	3
Περιφερειακές συγκρούσεις / Πόλεμος	3	2	1	2	4	3	2
Διαφθορά	2	1	3	2	*	3	7
Ανεργία	2	1	2	1	3	1	4
Δημοκρατία και κράτος δικαίου	2	1	2	2	1	1	4
Θέματα υγείας/Πανδημίες	2	1	3	3	1	1	1
Αύξηση παγκόσμιου πληθυσμού	1	2	*	*	4	2	*
Παγκοσμιοποίηση	1	1	1	1	*	1	1
Μεταναστευτικό/ Προσφυγικό	1	*	*	1	1	2	2
Άλλο	6	5	7	6	3	8	9
Κανένα	1	1	*	*	*	1	2
ΔΓ/ΔΑ	2	2	1	2	1	6	1

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Υπάρχει κλιματική αλλαγή;

Όσον αφορά ειδικότερα την αντίληψη περί κλιματικής αλλαγής, πάνω από 8 στους 10 (84%) πιστεύουν ότι η κλιματική αλλαγή πράγματι συμβαίνει.

Παρουσιάζει ενδιαφέρον βέβαια ότι σε σύγκριση με την προαναφερθείσα έρευνα του 2022 το ποσοστό αυτό παρουσιάζει μια ελαφρά κάμψη (από το 91%) και αντίστοιχα μια μικρή αύξηση το ποσοστό όσων πιστεύουν ότι κλιματική αλλαγή δεν υφίσταται (από 9% σε 15%).

Από δημογραφική άποψη, αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό 15% όσων δεν αποδέχονται την ύπαρξη κλιματικής αλλαγής αυξάνεται σχετικά στις νεότερες γενιές (Gen Z 19%, Millennials 17%), σε ανθρώπους βασικής ή μέσης εκπαίδευσης (20%) και σε εκείνους που αυτοτοποθετούνται πολιτικά ως Δεξιοί (28%), ένδειξη ότι η σχετική καχυποψία μπορεί να έχει πολλές διαστάσεις.

Πρόκειται για μια ένδειξη ότι η σημαντικότητα ή ακόμη και η ύπαρξη της κλιματικής αλλαγής δεν μεταφράζονται αυτόματα σε μια εξίσου ισχυρή αντίληψη στο άμεσα βιωμένο επίπεδο, παρότι γεγονότα όπως οι πυρκαγιές του καλοκαιριού μπορεί να δείχνουν στην αντίθετη κατεύθυνση.

Θα μπορούσε να διατυπωθεί η υπόθεση ότι η καταγραφόμενη πτώση στην αποδοχή της ύπαρξης της κλιματικής κρίσης οφείλεται και στη σταδιακή πολιτικοποίηση του θέματος, και αυτό φαίνεται από τις προαναφερθείσες διαφοροποιήσεις στην κλίμακα Αριστερά-Δεξιά, όπως έχει ήδη φανεί σε εντονότερο βαθμό σε άλλες χώρες της Δύσης.

Υπάρχει κλιματική αλλαγή;

Σε κάθε περίπτωση, είναι αναγκαίο να παρακολουθήσουμε τη **διαχρονική εξέλιξη** του συγκεκριμένου μεγέθους, που πάντως υποδεικνύει ότι η συντριπτική πλειονότητα της ελληνικής κοινωνίας δεν αρνείται την ύπαρξη κλιματικής αλλαγής.

Εάν θέλαμε να τοποθετήσουμε την ελληνική περίπτωση σε μια **συγκριτική διεθνή διάσταση**, μια χρήσιμη ένδειξη αποτελεί η έρευνα «International Public Opinion on Climate Change» στο πλαίσιο του Yale Program on Climate Change Communication, ως τάξη μεγέθους καθώς η εν λόγω έρευνα διεξήχθη σε άλλη χρονική περίοδο (Φεβρουάριος-Μάρτιος 2021) και σε ενεργούς χρήστες Facebook από 31 χώρες, οι οποίοι ενδέχεται να παρουσιάζουν διαφορετικά δημογραφικά χαρακτηριστικά από το σύνολο του πληθυσμού.

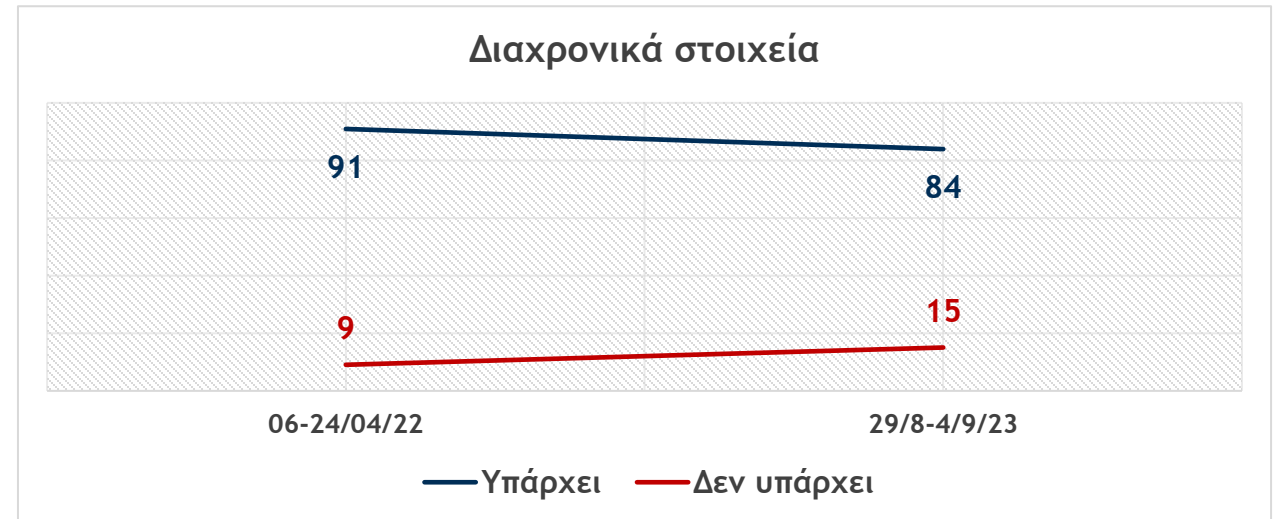
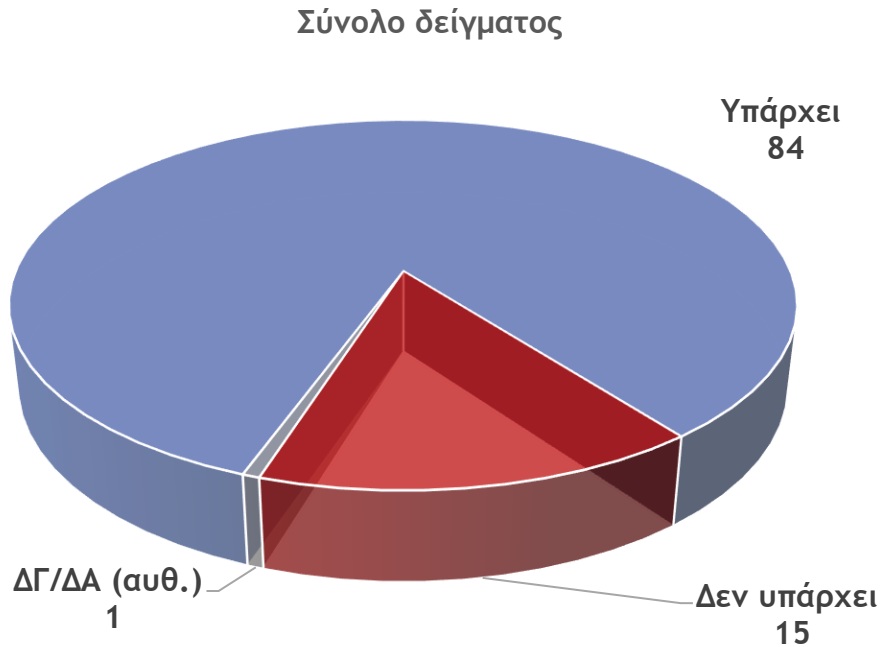
Στο αντίστοιχο ερώτημα, λοιπόν, το 84% όσων πιστεύουν ότι πράγματι υπάρχει κλιματική αλλαγή θα έφερνε την Ελλάδα κοντά σε χώρες όπως η Νότια Αφρική και η Αυστραλία (με αντίστοιχο ποσοστό 84%) και πάνω από τις ΗΠΑ (80%) - αν και σε απόσταση από χώρες με ιδιαίτερα αυξημένο αντίστοιχο ποσοστό (Κόστα Ρίκα 94%), αλλά και άλλες χώρες της Μεσογείου που αντιμετωπίζουν παρόμοιες κλιματικές συνθήκες (Ισπανία 92%, Τουρκία 89%, Ιταλία 88% - πάνω όμως από την Αίγυπτο, 79%).

Πάντως, το 91% της έρευνάς μας του 2022 θα έφερνε τη χώρα στις υψηλότερες θέσεις της σχετικής κατάταξης, μαζί με τη Γαλλία ή το Μεξικό.

Πάνω από 8 στους 10 (84%) πιστεύουν ότι υφίσταται το θέμα της κλιματικής αλλαγής.

%

‘Θεωρείτε ότι υπάρχει κλιματική αλλαγή ή όχι;’

Το θέμα της κλιματικής αλλαγής ανά φύλο και γενιές

%

	Φύλο			Γενιές				
	Σύνολο	Άνδρας	Γυναίκα	Generation Z (17-26 ετών)	Millennials (27-42 ετών)	Generation X (43-58 ετών)	Boomers (59-77 ετών)	Silent (78+ ετών)**
Υπάρχει	84	79	89	80	83	84	84	93
Δεν υπάρχει	15	20	11	19	17	16	15	2
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	1	1	*	*	1	5

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Το θέμα της κλιματικής αλλαγής ανά περιοχή κατοικίας

%

	Περιοχή						
	Σύνολο	Αττική	Μακεδονία/Θράκη	Ήπειρος/Ιόνιο**	Θεσσαλία/Στερεά	Πελοπόννησος/ Δυτική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Υπάρχει	84	86	84	85	81	79	84
Δεν υπάρχει	15	14	16	15	19	20	15
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	1	*	*	2	1

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Το θέμα της κλιματικής αλλαγής ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και θέση στην απασχόληση

%

	Εκπαιδευτικό επίπεδο						Θέση στην απασχόληση					
	Σύνολο	Βασική	Μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. Επαγγελ- ματίες	Γεωργοί**	Μισθωτοί Δ.Τ.	Μισθωτοί Ι.Τ.	Άνεργοι	Φοιτητές**	Συνταξιού- χοι	Νοικοκυρές
Υπάρχει	84	76	79	88	80	89	93	84	74	84	84	83
Δεν υπάρχει	15	20	20	12	19	12	7	16	26	14	14	17
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	4	1	*	1	*	*	*	*	2	2	*

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Το θέμα της κλιματικής αλλαγής ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

%

Πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Αριστεροί	Κεντροαριστεροί	Κεντρώοι	Κεντροδεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα (αυθ.)
Υπάρχει	84	94	88	90	89	72	63
Δεν υπάρχει	15	6	11	9	11	28	38
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	*	1	1	1	*	*

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Κλιματική αλλαγή: ανθρωπογενής ή όχι;

Στη συνέχεια, η μεγάλη πλειοψηφία, πάνω από 6 στους 10 (63%) στον συνολικό πληθυσμό, αποδίδουν την κλιματική αλλαγή στην ανθρώπινη δράση, ενώ μόλις 8% θεωρούν ότι οφείλεται σε φυσικούς-περιβαλλοντικούς παράγοντες και 13% την αποδίδουν και στα δύο.

Και πάλι εδώ παρατηρείται ότι η ανθρωπογενής διάσταση της κλιματικής αλλαγής είναι σχετικά λιγότερο αποδεκτή στις νεότερες γενιές (Gen Z 52%, Millennials 60%) καθώς και σε ανθρώπους βασικής/μέσης εκπαίδευσης (56%/57%) ή σε όσους αυτοποθετούνται πολιτικά ως Δεξιοί (52%).

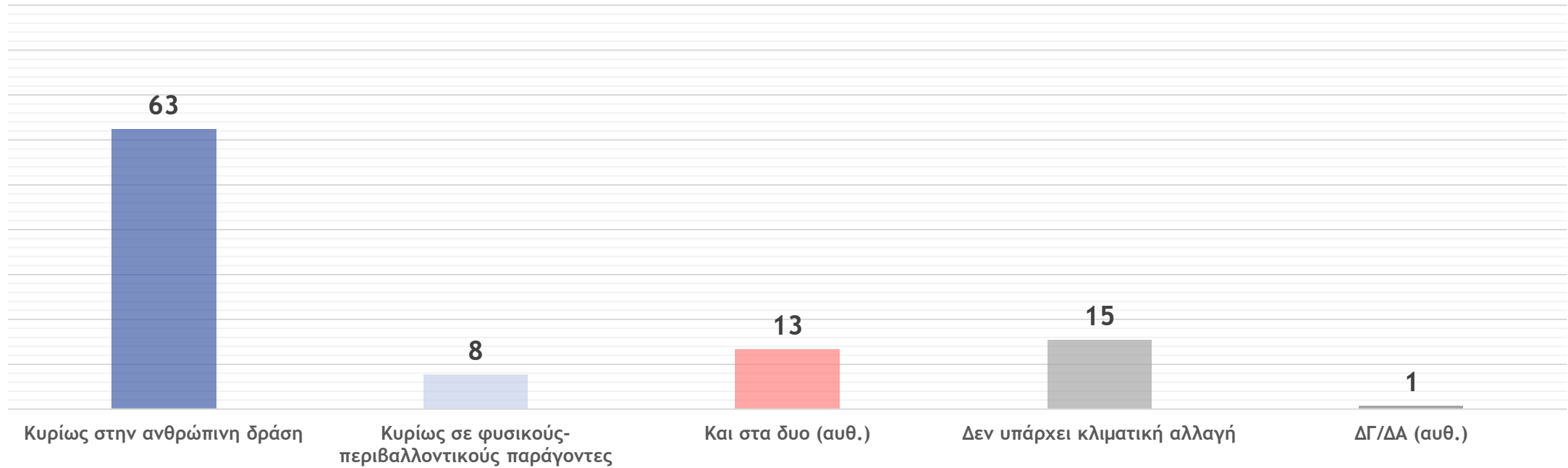
Εάν και πάλι συγκρίνουμε το εύρημα αυτό με τα ευρήματα της έρευνας του Yale, θα διαπιστώναμε ότι το 63% των Ελλήνων που θεωρούν την κλιματική κρίση ανθρωπογενή προσιδιάζει στα αντίστοιχα ποσοστά στις χώρες, και δη μεσογειακές, όπου η άποψη αυτή είναι ισχυρότερη (Ισπανία 64%, Ιταλία 60%) ενώ απέχει από άλλες μεσογειακές χώρες (Τουρκία 41%, Αίγυπτος 29%) αλλά και τις ΗΠΑ (40%).

Πάνω από 6 στους 10 (63%) αποδίδουν την κύρια ευθύνη για την κλιματική αλλαγή στην ανθρώπινη δράση

%

‘Πού πιστεύετε ότι οφείλεται κυρίως η κλιματική αλλαγή;’

Σύνολο δείγματος

Κύριος υπεύθυνος για την κλιματική αλλαγή ανά φύλο και γενιές

%

	Φύλο			Γενιές				
	Σύνολο	Άνδρας	Γυναίκα	Generation Z (17-26 ετών)	Millennials (27-42 ετών)	Generation X (43-58 ετών)	Boomers (59-77 ετών)	Silent (78+ ετών)**
Κυρίως στην ανθρώπινη δράση	63	59	66	52	60	66	65	67
Κυρίως σε φυσικούς- περιβαλλοντικούς παράγοντες	8	10	6	9	10	4	8	14
Και στα δυο (αυθ.)	13	11	16	19	14	14	11	10
Δεν υπάρχει κλιματική αλλαγή	15	20	11	19	17	16	15	2
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	1	1	*	1	1	7

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Κύριος υπεύθυνος για την κλιματική αλλαγή ανά περιοχή κατοικίας

%

	Περιοχή						
	Σύνολο	Αττική	Μακεδονία/Θράκη	Ήπειρος/Ιόνιο**	Θεσσαλία/Στερεά	Πελοπόννησος/ Δυτική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Κυρίως στην ανθρώπινη δράση	63	63	64	69	61	52	65
Κυρίως σε φυσικούς- περιβαλλοντικούς παράγοντες	8	8	6	6	8	10	7
Και στα δυο (αυθ.)	13	14	13	10	12	15	12
Δεν υπάρχει κλιματική αλλαγή	15	14	16	15	19	20	15
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	1	*	*	3	1

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Κύριος υπεύθυνος για την κλιματική αλλαγή ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και θέση στην απασχόληση

%

	Εκπαιδευτικό επίπεδο						Θέση στην απασχόληση					
	Σύνολο	Βασική	Μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. Επαγγελ- ματίες	Γεωργοί**	Μισθωτοί Δ.Τ.	Μισθωτοί Ι.Τ.	Άνεργοι	Φοιτητές**	Συνταξιού- χοι	Νοικοκυρές
Κυρίως στην ανθρώπινη δράση	63	56	57	67	62	75	76	60	59	48	64	56
Κυρίως σε φυσικούς- περιβαλλοντικούς παράγοντες	8	11	7	8	8	9	7	7	3	7	10	5
Και στα δυο (αυθ.)	13	9	15	13	11	5	9	16	12	29	10	21
Δεν υπάρχει κλιματική αλλαγή	15	20	20	12	19	12	7	16	26	14	14	17
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	5	1	*	1	*	*	*	*	2	2	2

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Κύριος υπεύθυνος για την κλιματική αλλαγή ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

%

Πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Αριστεροί	Κεντροαριστεροί	Κεντρώοι	Κεντροδεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα (αυθ.)
Κυρίως στην ανθρώπινη δράση	63	74	69	70	62	52	39
Κυρίως σε φυσικούς-περιβαλλοντικούς παράγοντες	8	6	7	7	10	11	6
Και στα δυο (αυθ.)	13	14	13	14	16	9	17
Δεν υπάρχει κλιματική αλλαγή	15	6	11	9	11	28	38
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	*	1	1	2	*	*

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Ανησυχία για την κλιματική αλλαγή

Αναφορικά με τα αισθήματα απέναντι στην κλιματική αλλαγή, καταγράφεται ότι **σχεδόν 8 στους 10, δηλαδή 79%, εκφράζουν έντονη ανησυχία** (ειδικότερα: 43% δηλώνουν ότι ανησυχούν «πολύ» και 36% «αρκετά»), ενώ μόλις 21% δηλώνουν ότι ανησυχούν «όχι και τόσο» ή «καθόλου».

Και εδώ παρατηρείται το παραπάνω δημογραφικό μοτίβο, καθώς η ανησυχία φαίνεται να είναι σχετικά **λιγότερο έντονη στις νεότερες γενιές** (Gen Z 72%, Millennials 76%), σε ανθρώπους **βασικής και μέσης εκπαίδευσης** (75% και 76%), καθώς και σε όσους αυτοτοποθετούνται ως **Δεξιοί** (68%).

Επιπλέον, η αντίληψη πως **δεν υφίσταται κλιματική αλλαγή** συνδέεται σαφώς με χαμηλότερο βαθμό ανησυχίας για αυτήν, καθώς το συνολικό 9% όσων δηλώνουν ότι δεν ανησυχούν «καθόλου» **αυξάνεται σε 48%** μεταξύ όσων θεωρούν ότι η κλιματική αλλαγή δεν υπάρχει.

Ανησυχία για την κλιματική αλλαγή

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην επαγγελματική κατηγορία των γεωργών, ο βαθμός ανησυχίας φτάνει το **90%**, ενώ η ίδια ομάδα είναι από αυτές που παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα αποδοχής της ύπαρξης της κλιματικής αλλαγής και αναγνώρισης του ανθρωπογενούς χαρακτήρα της. Θα μπορούσε να παρατηρηθεί ότι αυτό ενδεχομένως οφείλεται στην άμεση και βιοτική σχέση τους με το φυσικό περιβάλλον, που συνεπάγεται και αυξημένη ευαισθησία.

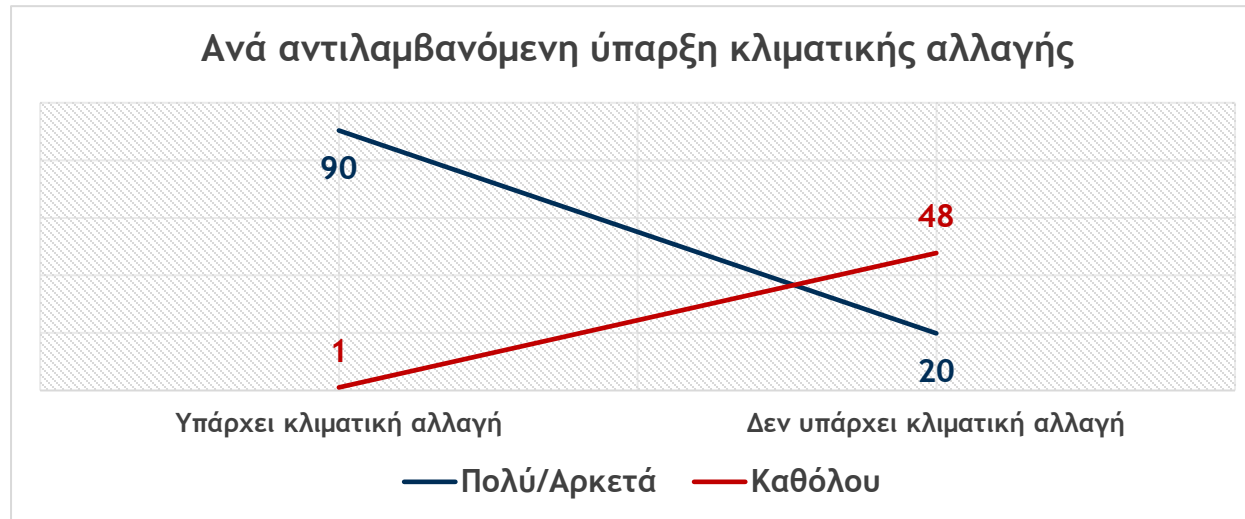
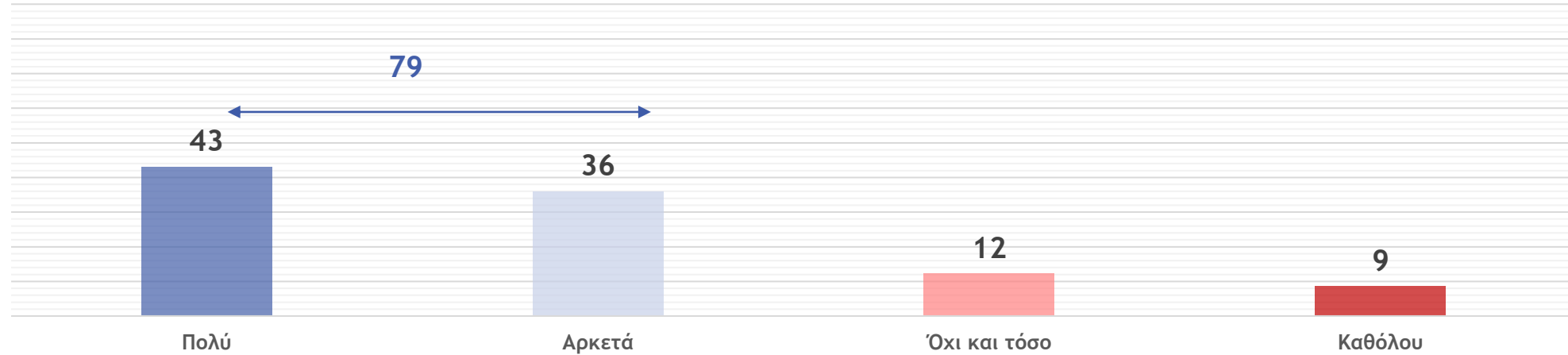
Μία σύγκριση με τα ευρήματα της προαναφερθείσας έρευνας του Yale υποδεικνύει ότι το αίσθημα ανησυχίας για την κλιματική αλλαγή φαίνεται διεθνώς να κινείται σε μετριοπαθή προς υψηλά επίπεδα, ενώ η ελληνική περίπτωση μοιάζει να προσιδιάζει σε χώρες με σχετικά αυξημένα επίπεδα ανησυχίας (Μαλαισία: 80%, Πολωνία: 79%), λιγότερο όμως από μεσογειακές χώρες όπως η Ισπανία (89%) και η Ιταλία (88%) ή η Τουρκία (85%).

Σχεδόν 8 στους 10 ανησυχούν πολύ/αρκετά για την κλιματική αλλαγή

%

‘Πόσο ανησυχείτε για την κλιματική αλλαγή;’

Σύνολο δείγματος

Βαθμός ανησυχίας για την κλιματική αλλαγή ανά φύλο και γενιές

%

	Φύλο			Γενιές				
	Σύνολο	Άνδρας	Γυναίκα	Generation Z (17-26 ετών)	Millennials (27-42 ετών)	Generation X (43-58 ετών)	Boomers (59-77 ετών)	Silent (78+ ετών)**
Πολύ/Αρκετά	79	71	87	72	76	80	83	89
Όχι και τόσο	12	16	8	20	16	10	9	6
Καθόλου	9	12	4	8	9	10	8	2
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	*	*	*	*	*	*	*	3

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Βαθμός ανησυχίας για την κλιματική αλλαγή ανά περιοχή κατοικίας

%

	Περιοχή						
	Σύνολο	Αττική	Μακεδονία/Θράκη	Ήπειρος/Ιόνιο**	Θεσσαλία/Στερεά	Πελοπόννησος/ Δυτική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Πολύ/Αρκετά	79	80	78	85	79	78	79
Όχι και τόσο	12	14	11	6	13	10	15
Καθόλου	9	6	12	10	8	12	4
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	*	*	*	*	*	*	2

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Βαθμός ανησυχίας για την κλιματική αλλαγή ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και θέση στην απασχόληση

%

	Εκπαιδευτικό επίπεδο						Θέση στην απασχόληση					
	Σύνολο	Βασική	Μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. Επαγγελ- ματίες	Γεωργοί**	Μισθωτοί Δ.Τ.	Μισθωτοί Ι.Τ.	Άνεργοι	Φοιτητές**	Συνταξιού- χοι	Νοικοκυρές
Πολύ/Αρκετά	79	75	76	82	78	90	86	76	72	74	81	84
Όχι και τόσο	12	12	14	11	12	6	9	13	14	20	10	13
Καθόλου	9	11	11	7	10	4	5	11	14	6	8	2
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	*	1	*	*	*	*	*	*	*	*	1	1

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Βαθμός ανησυχίας για την κλιματική αλλαγή ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

%

Πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Αριστεροί	Κεντροαριστεροί	Κεντρώοι	Κεντροδεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα (αυθ.)
Πολύ/Αρκετά	79	91	84	81	83	68	60
Όχι και τόσο	12	6	11	14	12	15	18
Καθόλου	9	3	5	5	5	17	20
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	*	*	*	*	*	*	2

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Ενημέρωση για την κλιματική αλλαγή

Ως προς το ζήτημα της ενημέρωσης, φαίνεται ότι ένα σημαντικό ποσοστό 29%, σχεδόν 3 στους 10, θα ήθελαν πολύ περισσότερη ενημέρωση σχετικά με την κλιματική αλλαγή. Αν συνυπολογίσουμε και το 36% που δηλώνει ότι θα ήθελε κάπως περισσότερη ενημέρωση, προκύπτει ένα 65% για το οποίο περισσότερες γνώσεις και πληροφορίες για το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής θεωρούνται αναγκαίες προκειμένου να διαμορφώσει καλύτερη εικόνα.

Μάλιστα, «πολύ περισσότερη» ενημέρωση δείχνει να επιθυμούν περισσότερο οι μεγαλύτερες γενιές (Boomers, 59-77 ετών: 35%) αλλά και τα άτομα βασικής εκπαίδευσης (46%).

Και εδώ, εκείνοι που θεωρούν ότι δεν υπάρχει κλιματική αλλαγή παρουσιάζουν πολύ λιγότερη διάθεση και ανάγκη περαιτέρω ενημέρωσης για το ζήτημα, αφού 43% εξ αυτών δηλώνουν «Δεν χρειάζομαι παραπάνω ενημέρωση», σε αντίθεση με 16% στο σύνολο.

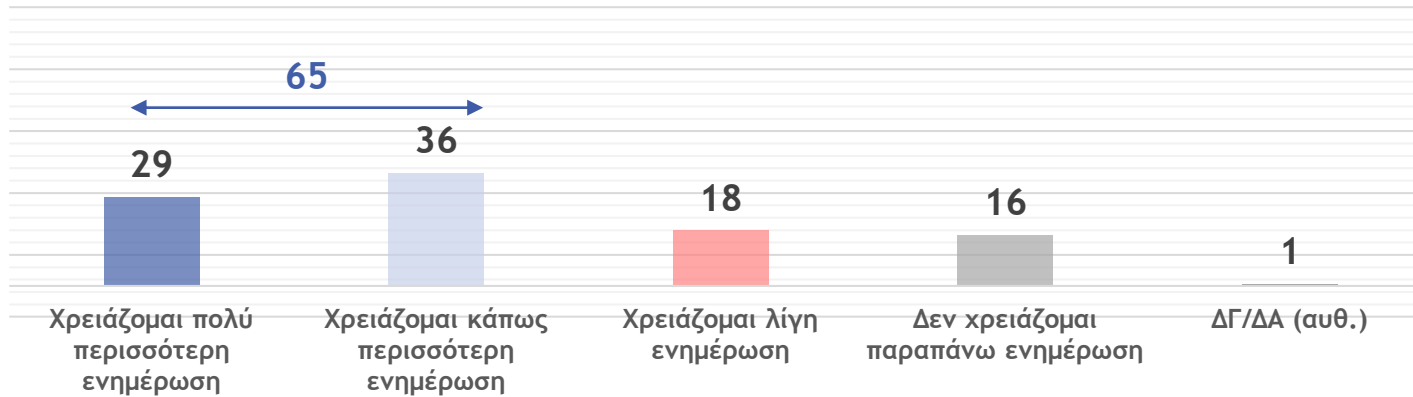
Η σύγκριση με την έρευνα του Yale θα τοποθετούσε την Ελλάδα σε μια ενδιάμεση θέση με βάση την ένταση με την οποία εκφράζεται το αίτημα για «πολύ περισσότερη ενημέρωση» (Μεξικό: 29%, Αργεντινή: 27%), μακριά από λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες όπου το ίδιο αίτημα είναι ισχυρό (Βιετνάμ 52%, Νιγηρία-Φιλιππίνες 51%) αλλά και από περισσότερο ανεπτυγμένες όπου το αίτημα δεν είναι τόσο επιτακτικό, ένδειξη ότι υπάρχει ήδη επαρκής ενημέρωση και συζήτηση στη δημόσια σφαίρα (Ισπανία 24%, Ιταλία 20%, Γαλλία 14%, Ολλανδία 12%).

Σχεδόν 3 στους 10 (29%) θεωρούν ότι χρειάζονται πολύ περισσότερη ενημέρωση για την κλιματική αλλαγή

%

‘Σε κάποια θέματα οι άνθρωποι θεωρούν ότι είναι επαρκώς ενημερωμένοι, ενώ σε άλλα θα ήθελαν περισσότερη ενημέρωση προκειμένου να σχηματίσουν άποψη. Όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, τι θα λέγατε για τον εαυτό σας ;’

Σύνολο δείγματος

	Αντιλαμβανόμενη ύπαρξη κλιματικής αλλαγής		
	Σύνολο	Υπάρχει	Δεν υπάρχει
Χρειάζομαι πολύ περισσότερη ενημέρωση	29	30	19
Χρειάζομαι κάπως περισσότερη ενημέρωση	36	40	17
Χρειάζομαι λίγη ενημέρωση	18	17	21
Δεν χρειάζομαι παραπάνω ενημέρωση	16	12	43
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	1

Αντιλαμβανόμενη ανάγκη ενημέρωσης για την κλιματική αλλαγή ανά φύλο και γενιές

%

	Φύλο			Γενιές				
	Σύνολο	Άνδρας	Γυναίκα	Generation Z (17-26 ετών)	Millennials (27-42 ετών)	Generation X (43-58 ετών)	Boomers (59-77 ετών)	Silent (78+ ετών)**
Χρειάζομαι πολύ περισσότερη ενημέρωση	29	26	31	15	24	31	35	48
Χρειάζομαι κάπως περισσότερη ενημέρωση	36	34	40	43	42	36	32	14
Χρειάζομαι λίγη ενημέρωση	18	18	18	30	19	16	14	13
Δεν χρειάζομαι παραπάνω ενημέρωση	16	21	11	12	16	17	19	20
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	*	*	*	*	1	6

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Αντιλαμβανόμενη ανάγκη ενημέρωσης για την κλιματική αλλαγή ανά περιοχή κατοικίας

%

	Περιοχή						
	Σύνολο	Αττική	Μακεδονία/Θράκη	Ήπειρος/Ιόνιο**	Θεσσαλία/Στερεά	Πελοπόννησος/ Δυτική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Χρειάζομαι πολύ περισσότερη ενημέρωση	29	26	31	34	22	31	35
Χρειάζομαι κάπως περισσότερη ενημέρωση	36	39	36	40	41	29	32
Χρειάζομαι λίγη ενημέρωση	18	19	17	16	27	16	9
Δεν χρειάζομαι παραπάνω ενημέρωση	16	16	16	7	11	23	23
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	*	3	*	*	1

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Αντιλαμβανόμενη ανάγκη ενημέρωσης για την κλιματική αλλαγή ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και θέση στην απασχόληση

%

	Εκπαιδευτικό επίπεδο				Θέση στην απασχόληση							
	Σύνολο	Βασική	Μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. Επαγγελ- ματίες	Γεωργοί**	Μισθωτοί Δ.Τ.	Μισθωτοί Ι.Τ.	Άνεργοι	Φοιτητές**	Συνταξιού- χοι	Νοικοκυρές
Χρειάζομαι πολύ περισσότερη ενημέρωση	29	46	31	24	30	43	24	24	22	18	35	42
Χρειάζομαι κάπως περισσότερη ενημέρωση	36	17	36	40	38	19	41	41	38	38	30	36
Χρειάζομαι λίγη ενημέρωση	18	14	16	19	14	14	21	20	19	36	13	12
Δεν χρειάζομαι παραπάνω ενημέρωση	16	20	16	16	19	25	14	15	20	8	20	10
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	2	*	1	*	*	1	*	1	*	2	*

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Αντιλαμβανόμενη ανάγκη ενημέρωσης για την κλιματική αλλαγή ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

%

Πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Αριστεροί	Κεντροαριστεροί	Κεντρώοι	Κεντροδεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα (αυθ.)
Χρειάζομαι πολύ περισσότερη ενημέρωση	29	25	27	29	31	31	26
Χρειάζομαι κάπως περισσότερη ενημέρωση	36	40	41	39	37	33	27
Χρειάζομαι λίγη ενημέρωση	18	21	19	18	18	15	18
Δεν χρειάζομαι παραπάνω ενημέρωση	16	14	13	14	15	20	29
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	2	*	*	*	*

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Προτεραιότητα της κλιματικής αλλαγής

Τέλος, διερευνήθηκε η παράμετρος του πόσο υψηλή προτεραιότητα θεωρείται ότι πρέπει να είναι η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής για την Ελλάδα και την ελληνική κυβέρνηση. Εδώ, 3 στους 4 (74%) πιστεύουν ότι πρέπει να είναι «πολύ υψηλή» και «υψηλή» (αντίστοιχα 30% και 44%), ενώ μόλις 9% την αξιολογούν ως χαμηλή προτεραιότητα.

Αν εξετάσουμε το 30% που θεωρεί πολύ υψηλή, άρα επιτακτική, προτεραιότητα την αντιμετώπισή της, διαπιστώνουμε ότι το ζήτημα αυτό μοιάζει σχετικά λιγότερο επείγον και πάλι για τις νεότερες γενιές (Gen Z 21%, Millennials 26%) ωστόσο σχετικά περισσότερο για τους ανθρώπους βασικής εκπαίδευσης (40%) και τους γεωργούς (41%).

Όπως και στα παραπάνω δύο ερωτήματα, εκείνοι που θεωρούν ότι δεν υφίσταται κλιματική αλλαγή τείνουν αντίστοιχα να υποβαθμίζουν την αντιμετώπισή της ως προτεραιότητα (45% εξ αυτών τη θεωρούν «χαμηλή προτεραιότητα» έναντι 9% στο σύνολο).

Προτεραιότητα της κλιματικής αλλαγής

Εν προκειμένω, η σύγκριση με την έρευνα του Yale υποδηλώνει ότι η ελληνική περίπτωση ως προς την επιτακτική προτεραιότητα («πολύ υψηλή» / 30%) αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής απέχει από ανεπτυγμένες μεσογειακές χώρες όπως η Ισπανία (52%) και η Ιταλία (48%), ενώ βρίσκεται ελαφρώς πάνω από την Αίγυπτο (28%) και την Τουρκία (27%). Αν όμως συνυπολογιστεί και το ποσοστό όσων τη θεωρούν «υψηλή» προτεραιότητα, τότε η ελληνική περίπτωση θα προσιδίαζε στις χώρες όπου η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής θεωρείται συνολικά αρκετά σημαντική προτεραιότητα για την εθνική κυβέρνηση (Γαλλία-Βιετνάμ 81%, Βρετανία 76%, Πολωνία-Ιρλανδία 75%, Φιλιππίνες 73%, Καναδάς 63%).

3 στους 4 (74%) πιστεύουν ότι η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής πρέπει να είναι για την Ελληνική Κυβέρνηση πολύ υψηλή/υψηλή προτεραιότητα

%

‘Πιστεύετε ότι η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής θα πρέπει να είναι για την Ελληνική Κυβέρνηση...;’

Σύνολο δείγματος

	Σύνολο	Αντιλαμβανόμενη ύπαρξη κλιματικής αλλαγής	
		Υπάρχει	Δεν υπάρχει
Πολύ υψηλή προτεραιότητα	30	34	10
Υψηλή προτεραιότητα	44	49	18
Μεσαία προτεραιότητα	16	14	26
Χαμηλή προτεραιότητα	9	2	45
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	2

Προτεραιότητα που πρέπει να δοθεί από την Κυβέρνηση στην κλιματική αλλαγή ανά φύλο και γενιές

%

	Φύλο			Γενιές				
	Σύνολο	Άνδρας	Γυναίκα	Generation Z (17-26 ετών)	Millennials (27-42 ετών)	Generation X (43-58 ετών)	Boomers (59-77 ετών)	Silent (78+ ετών)**
Πολύ υψηλή προτεραιότητα	30	26	34	21	26	28	39	42
Υψηλή προτεραιότητα	44	40	48	43	48	46	37	49
Μεσαία προτεραιότητα	16	20	12	28	14	16	15	4
Χαμηλή προτεραιότητα	9	13	5	8	13	10	7	*
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	1	*	*	*	3	5

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Προτεραιότητα που πρέπει να δοθεί από την Κυβέρνηση στην κλιματική αλλαγή ανά περιοχή κατοικίας

%

	Περιοχή						
	Σύνολο	Αττική	Μακεδονία/Θράκη	Ήπειρος/Ιόνιο**	Θεσσαλία/Στερεά	Πελοπόννησος/ Δυτική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Πολύ υψηλή προτεραιότητα	30	30	31	20	31	28	36
Υψηλή προτεραιότητα	44	45	39	59	40	46	48
Μεσαία προτεραιότητα	16	16	16	18	23	16	6
Χαμηλή προτεραιότητα	9	8	14	3	5	9	8
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	2	*	*	1	1	3

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Προτεραιότητα που πρέπει να δοθεί από την Κυβέρνηση στην κλιματική αλλαγή ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και θέση στην απασχόληση

%

	Εκπαιδευτικό επίπεδο					Θέση στην απασχόληση						
	Σύνολο	Βασική	Μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. Επαγγελματίες	Γεωργοί**	Μισθωτοί Δ.Τ.	Μισθωτοί Ι.Τ.	Άνεργοι	Φοιτητές**	Συνταξιούχοι	Νοικοκυρές
Πολύ υψηλή προτεραιότητα	30	40	33	27	28	41	29	28	20	21	36	43
Υψηλή προτεραιότητα	44	34	39	49	44	47	49	43	44	54	44	31
Μεσαία προτεραιότητα	16	12	16	16	19	4	18	18	20	17	10	13
Χαμηλή προτεραιότητα	9	11	11	8	10	8	4	11	17	8	8	8
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	4	1	1	*	*	1	*	*	*	3	5

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Προτεραιότητα που πρέπει να δοθεί από την Κυβέρνηση στην κλιματική αλλαγή ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

%

Πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Αριστεροί	Κεντροαριστεροί	Κεντρώοι	Κεντροδεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα (αυθ.)
Πολύ υψηλή προτεραιότητα	30	36	33	29	32	27	25
Υψηλή προτεραιότητα	44	47	47	46	41	42	37
Μεσαία προτεραιότητα	16	15	13	20	18	17	9
Χαμηλή προτεραιότητα	9	1	7	6	8	14	24
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	*	*	1	1	5

• Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Η παρούσα έρευνα αποτυπώνει ένα **δυσμενές κλίμα** στη χώρα, το οποίο σε σημαντικό βαθμό επηρεάζεται από συγκυρίες που συνδέονται με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Σε αυτό το πλαίσιο, αναδύεται ένας **έντονος προβληματισμός** αναφορικά με την **καταστροφή** (και επομένως την **προστασία**) του **φυσικού περιβάλλοντος** στη χώρα. Ταυτόχρονα, σε παγκόσμιο επίπεδο, το περιβάλλον αλλά κυρίως η κλιματική αλλαγή θεωρούνται τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο πλανήτης.

Ωστόσο, όπως είδαμε, η αντίληψη στο πλανητικό επίπεδο δεν μεταφράζεται σε αντίστοιχη ευαισθησία στο εθνικό/τοπικό.

Συναφώς, διαπιστώνουμε ότι η αντίληψη περί ύπαρξης της κλιματικής αλλαγής κινείται σε υψηλά επίπεδα στην Ελλάδα, ωστόσο **δεν είναι απολύτως σταθερά εμπεδωμένη** - και μάλιστα φαίνεται να υπάρχει μια σχετική καχυποψία τόσο σε ανθρώπους χαμηλότερου μορφωτικού επιπέδου όσο όμως και σε νεότερες γενιές, οι οποίες θεωρούνται «διεθνοποιημένες», ενημερωμένες και ευαίσθητες σε μετα-υλιστικά ζητήματα όπως το περιβάλλον - αλλά είναι και οι περισσότερο απαισιόδοξες για την πορεία της χώρας. Μοτίβο που συναντάται και σε άλλα ευρήματα της έρευνας, μαζί με τη συνάρτηση του ζητήματος με την πολιτική αυτοτοποθέτηση.

Πάντως, η κλιματική αλλαγή θεωρείται από μια ισχυρή πλειοψηφία **ανθρωπογενής** (στοιχείο που υποδηλώνει ταυτόχρονα τη **συνείδηση** ότι απαιτείται **ανθρώπινη-κοινωνική δράση για την αντιμετώπισή της**), καταγράφονται σχετικά αυξημένα αισθήματα ανησυχίας για τις επιπτώσεις και την εξέλιξή της, και θεωρείται από το μεγαλύτερο τμήμα ότι θα πρέπει να αποτελεί υψηλή ή/και επιτακτική κυβερνητική προτεραιότητα (στοιχείο που υποδηλώνει και ένα **αίτημα πολιτικής δράσης για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης και των επιπτώσεών της**).

Ως προς το ζήτημα της ενημέρωσης, φαίνεται ότι εκφράζεται ένα σχετικά έντονο αίτημα για περισσότερη πληροφόρηση. Ένδειξη ότι στην ελληνική δημόσια σφαίρα η συζήτηση και ενημέρωση σχετικά με την κλιματική αλλαγή είναι **μεν υπαρκτή αλλά όχι ικανοποιητική**.

Συνοψίζοντας, φαίνεται στην ελληνική κοινή γνώμη να υπάρχει μια **σχετικά αυξημένη ευαισθησία** για τα θέματα που σχετίζονται με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, καθώς και μια αντίληψη ότι οι επιπτώσεις της πρέπει να αντιμετωπιστούν με **συνειδητή ατομική και συλλογική δράση**.

Ταυτόχρονα, όμως, μοιάζει να υπάρχει και σημαντικό περιθώριο για την ανάπτυξη «παιδαγωγικών» δράσεων, που θα μπορούσαν να καλλιεργήσουν μια περισσότερο συνειδητή, ενημερωμένη και ευαίσθητη περιβαλλοντική αντίληψη - ειδικά σε κρίσιμες κοινωνικές ομάδες, όπως οι νεότερες γενιές αλλά και τα άτομα χαμηλότερου μορφωτικού επιπέδου.

Η ανάπτυξη μιας εντονότερης περιβαλλοντικής συνείδησης και κουλτούρας θα ήταν εξάλλου αναγκαία προϋπόθεση για να γεφυρωθεί το νοητικό χάσμα που επιβεβαίωσε η παρούσα έρευνα: πώς η ευαισθησία για το παγκόσμιο/πλανητικό θα μεταφραστεί και θα εξειδικευθεί σε ευαισθησία και δράση για το περιβάλλον στο εθνικό/τοπικό επίπεδο

Πανελλαδική Έρευνα για την Κλιματική Αλλαγή

Συντάχθηκε για την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης

Σεπτέμβριος 2023

METRON ANALYSIS

